

VY_32_INOVACE_DEJ_DRD_04

Digitální učební materiál

Sada: Dějiny novověku

Téma: Reformace a katolická reforma – 16. století

Autor: PhDr. Lenka Drdlová

Předmět: Dějepis

Ročník: 4. ročník VG

Využití: Prezentace určená pro procvičení a opakování učiva

Anotace: Materiál vychází ze vzdělávací oblasti Dějepis – dějiny novověku. Žák si zopakuje poznatky z tématu Reformace a katolická reforma – 16. století a procvičí si je v závěrečném opakování.

Reformace a katolická reforma – 16. století

reformace – náboženské a sociální hnutí, úsilí o nápravu církve

- 1. vlna – husitství – jen v českých zemích
- 2. vlna – západní Evropa – **reformátoři**
- ❖ kritizovali katolickou církev
- ❖ Bible je vzor, ne papež
- ❖ odpustky
- ❖ v církvi byl rozpor mezi slovy a činy
- ❖ chudoba církve

Německo

všeobecná **nespokojenost** s církví

- **1517** – **Martin Luther** - Wittenberg
- **1522** – založil novou církev – luteránskou

- ohlas u sedláků – pod vedením **Tomáše Müntzera** zahájili **německou selskou válku** – **1524 – 1526** – sociální hnutí chudiny na venkově
- **1555** – náboženské války skončily **augsburským mírem**

Švýcarsko

Jan Kalvín

1536 – zveřejnil v Basileji hlavní zásady svého učení – založené na **predestinaci**

- přívrženci – **kalvinisté** (helvetské vyznání)
- rozšíření do Francie – **hugenoti**
- Anglie – **puritáni**

Katolická reforma – protireformace

- reakce katolické církve
- vznik **jezuitského řádu** (**Tovaryšstvo Ježíšovo**) – **Ignác z Loyoly**
- **velký církevní koncil – 1545 – 1563 - Trident**

definitivní rozdělení církví

- **katolická liga** – Španělsko, jih Německa
- **protestantská unie** - Anglie, Nizozemí
- katolická církev přijala **program**, který měl zabránit šíření reformace
- vznik **katechismu** – příručka pro věrouku
- schváleno **sedm svátostí**
- dohled na život kněží
- **zrušen** prodej odpustků

Obr. 1

Obr. 2

Španělsko

Filip II. (1556 – 1598) - silná inkvizice

Nizozemí (dnešní Belgie, Holandsko, Lucembursko)

nejbohatší španělská provincie

jižní provincie – (Flandry, Brabantsko – dnes Belgie)

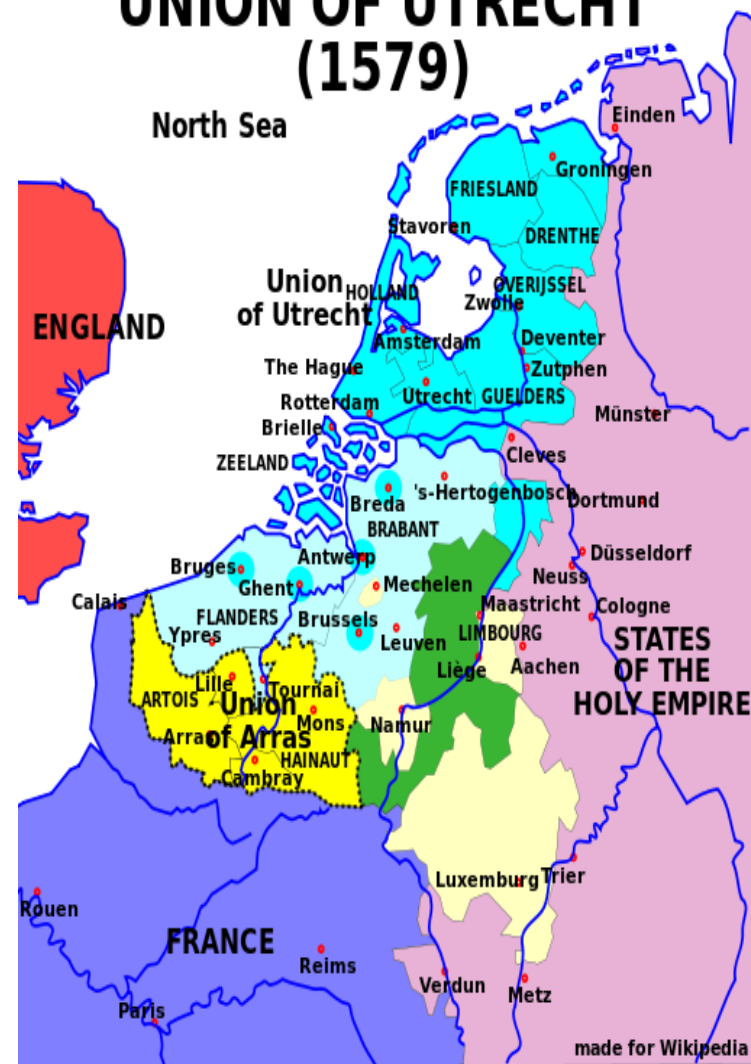
- zprostředkovatelský obchod – závislost na Španělsku

- náboženství – katolické

severní provincie – (Holland, Zeeland, Utrecht, Frísko)

- náboženství – kalvínisté

SPANISH NETHERLANDS UNION OF UTRECHT (1579)

Filip II – prosazoval katolictví – do Nizozemí poslal inkvizici
v čele opozice **Vilém Oranžský** + admirál **Horn** + generál **Egmont**

- požadavky předkládají španělské místodržící **Markétě Parmské**

1566 – „obrazoborecké bouře“

1567 – šlechta a buržoazie potlačily lidové hnutí

- nový místodržitel – **vévoda z Alby** – období teroru
- zvýšení daní, zákaz obchodování s Anglií => úpadek obchodu a průmyslu

celonárodní povstání – gézové

- osvobození několika provincií místodržitel - **Vilém Oranžský**
- vévoda z Alby byl odvolán

1579 – vytváří se **Arraská unie** – spojení jižních katolických provincií, loajální vůči Španělsku

1579 – vzniká **Utrechtská unie** – spojení severních kalvínských provincií v boji proti Španělsku, základ dnešního Nizozemí

1581 – sever vyhláší **Spojené nizozemské provincie** – v čele **Vilém Oranžský**

Náboženské války ve Francii

kalvinismus – jeho stoupenci = **hugenoti**

svatba **Jindřicha Navarrského** s **Markétou z Valois** - (1572) - vyvraždění a pobíjení hugenotů - tzv. „**bartolomějská noc**“

Jindřich IV. Navarrský

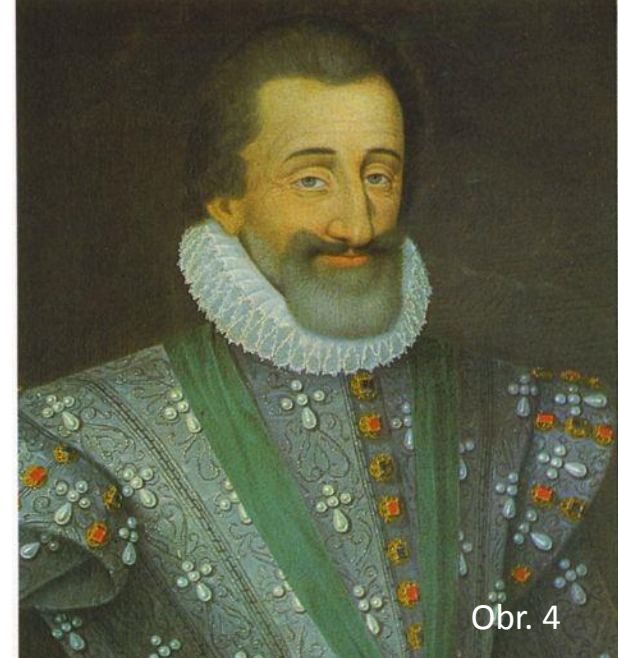
1598 vydává **edikt nantský**

1610 zemřel

nastaly znovu války a boje, do čela opět šlechta

obrat - až v polovině 20. let 17. století,
král **Ludvík XIII.**

první ministr - kardinál **Richelieu**

Obr. 4

Obr. 5

Anglie

- od roku 1485 vládnou **Tudorovci** – zakladatel **Jindřich VII. Tudor**
- zemědělství, chov ovcí, **ohrazování**
- panovník – má neomezenou **absolutistickou** moc

Jindřich VIII. (1509 – 1547) - **1534** založil samostatnou **anglikánskou** církev - **Jindřich** stanul v jejím čele

- **odluka od Říma**

Marie Tudorovna (Krvavá) (1553 – 1558)

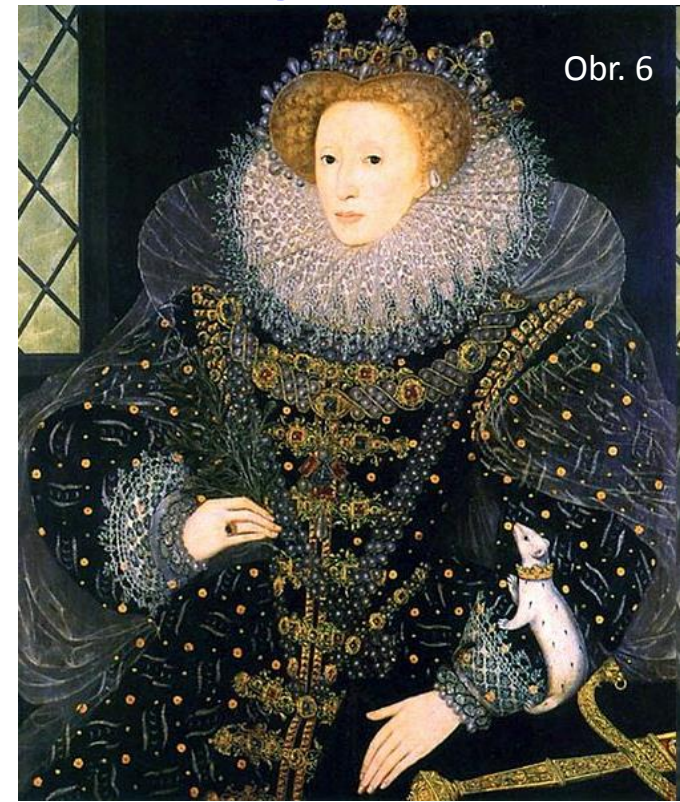
- vrátila se ke katolické víře, násilné předělávání na katolíky

Alžběta I. (1558 – 1603)

- návrat k anglikánské církvi
- rozkvět v kulturní i hospodářské oblasti

katolická královna Skotska **Marie Stuartovna**
spor

Alžběta podporovala evropské protestanty
poslala proti španělským lodím a koloniím anglické piráty
Francis Drake

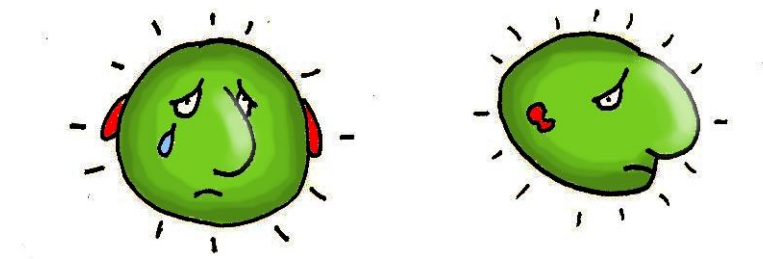

Obr. 6

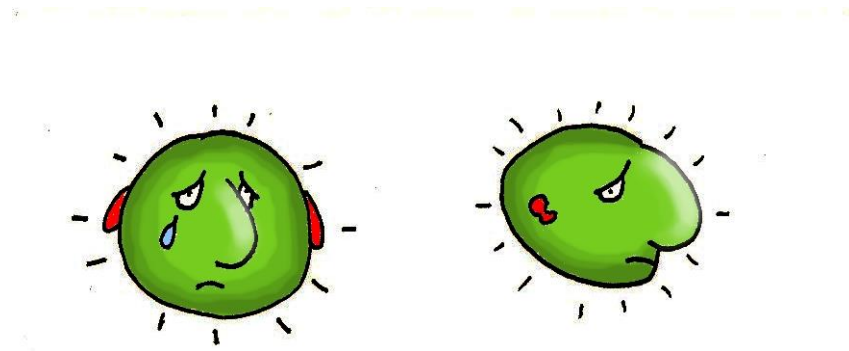
Úkoly k procvičování:

- 1) V kterých zemích se v 16. století projevila nespokojenost s církví?
- 2) Jaké byly důvody této nespokojenosti?
- 3) Jak se nespokojenost konkrétně projevovala?
- 4) V čem spočívalo protireformační hnutí?

© 2017 Microsoft Corporation. Všechna práva vyhrazena. Microsoft, PowerPoint a Office jsou registrované obchodní známky společnosti Microsoft Corporation v USA a v dalších zemích.

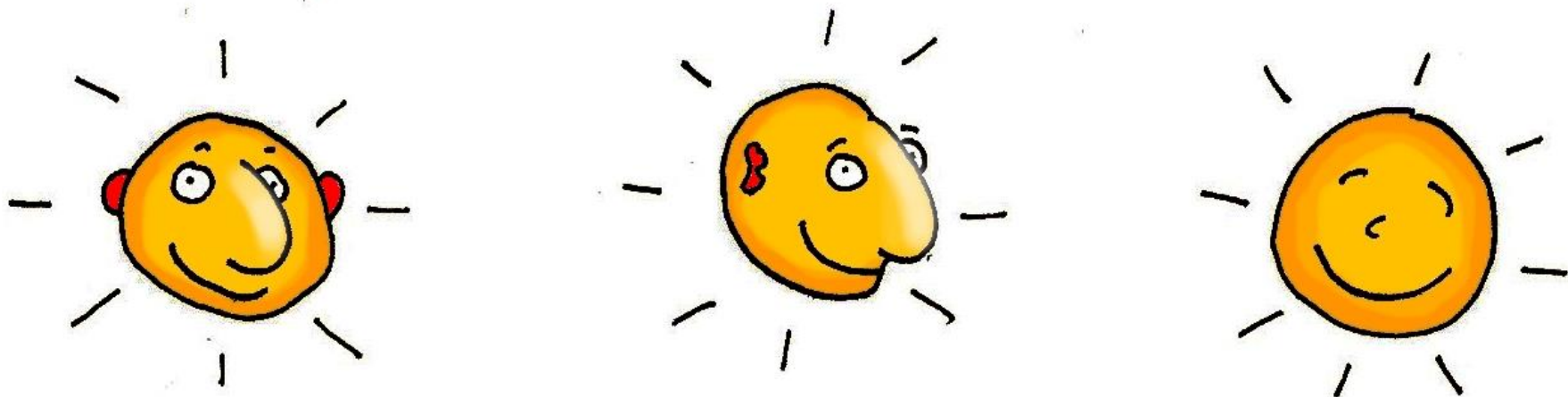

- 6) V čem se projevila význam revoluce pro Nizozemí?
- 7) Jak se nazývali francouzští kalvinisté a jaké bylo jejich postavení ve 2. polovině 16. století?
- 8) Co to byla bartolomějská noc?
- 9) Jaký byl význam ediktu nantského?

Obr. 8

- 10) Jakým způsobem probíhala reformace v Anglii?
- 11) Proč patří alžbětinská doba ke slavným obdobím anglických dějin?

Zdroje:

ČORNEJ, Petr. Dějepis 2: Středověk a raný novověk. 1. vyd. Praha: 2001, SPN.

ISBN 80-7235-152-4.

ČAPEK, Vratislav a Jaroslav PÁTEK. Světové dějiny I: , Díl první – Dějiny lidských civilizací od pravěku do poloviny 17. století. 1. vyd. Praha: Fortuna, 1993.

ISBN 80-85298-86-4.

MANDELOVÁ, Helena. Novověk I: Dějepisné atlasy pro základní školy a víceletá gymnázia. 1. vyd. Praha: Kartografie, 2005. ISBN 80-7011-403-2.

VOLNÝ, Zdeněk a kol. Toulky minulostí světa, Šestý díl: Objevitelské cesty, renesance a reformace, kolébka moderní Evropy. 1. vyd. Praha: VIA FACTI, 2004. ISBN 80-239-2993-3.

DAVISON, Michael Worth. Kdy, kde, proč a jak se to stalo. 1. vyd. Praha: Reader's Digest Výběr, 1999. ISBN 80-902069-6-4.

- Obr. 1: *Soubor:Ignatius Loyola.jpg* [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit. 2013-08-15].
Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ignatius_Loyola.jpg Creative Commons 3.0
- Obr. 2: *Soubor:lhs-logo.svg* [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie[cit. 2013-08-15].
Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:lhs-logo.svg> Creative Commons 3.0
- Obr. 3: *Soubor:1579 Union of Utrecht.svg* [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit. 2013-08-15]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:1579_Union_of_Utrecht.svg Creative Commons 3.0
- Obr. 4: *Soubor:HenriIV.jpg* [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie[cit. 2013-08-15].
Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:HenriIV.jpg> Creative Commons 3.0
- Obr. 5: *Soubor:Margot.JPG* [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit. 2013-08-15].
Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Margot.JPG> Creative Commons 3.0
- Obr. 6: *Soubor:Elizabeth1England.jpg* [online]. Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit. 2013-08-15]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Elizabeth1England.jpg> Creative Commons 3.0
- Obr. 7, 8, 9, 10: vlastní tvorba – všechna práva vyhrazena

Děkuji za pozornost.

Obr. 10

Gymnázium Nové Město na Moravě